

Magyar Irodalmi Hírlevél

MAGYAR TITKOK: REGÉNY: Irta NAGY IGNÁCZ
Babits Mihály: A Magyarok Istenéhez
Babits Mihály: Engesztelő ajándék
Fenyvesi Lilla: Jóságos édesanyád
Évfordulós megemlékezések május közepén
Ottlik 100 – Felavatták a költő mellszobrát Kőszegen
Először olvasható Bartók és Paul Sacher levelezése magyarul
Átállás közben: az online lapokról még egyszer
Weiner Sennyey Tibor: Szapphó (drámarészlet)
Sevillai felírat, " PLAZA DE ESPAÑA"
Rabindranath Tagore: Áldozati énekek
Mácz István: Isten (és) az Igazság, a Jóság, a Szépség

MAGYAR TITKOK

REGÉNY

Irta NAGY IGNÁCZ

X.

Rablóbarlang.

Rövid estélizés után unni kezdém magamat s egypár úgynevezett barátom unszolására a játékterembe léptem, meghagyván a pinczérnek, hogy szolgálmat tüstént utasítsa utánam, mihelyt meg fog jelenni.

A terem pompás világitásban ragyogott, mert egyedül ez azon hely, hol a dohányzástól uracsaink némileg tartózkodnak; mi azonban nem annyira tiszteletből történik, mint inkább azon feszült figyelem következtében, melylyel még a puszta nézők is e gyilkos játékot kísérik. Ezúttal még csak apróbb játékok folytak, s úgy látszott, mintha az egész díszes társaság még valakire várakoznék, ki itt a főszerepet szokta játszani.

Ismerőseim egyike igen jártas, sőt úgyszólván mindennapias volt e rablóbarlangban, mely csak annyiban különbözik a bakonyiaktól, hogy azokból bitófára hágnak a kis bűnösök, ebből pedig hintóba lépnek a nagy vétkesek.

Említett ismerősöm tehát megismerteté velem a társaság néhány kitűnőbb tagját. Szavait rövidítem, s csak mintegy kivonatban közlöm a visszariasztó jellemvonásokat.

Azon öreg úr a kopasz fejvel s mosolygó arcczal, huzamosb évszor óta folytonosan banktartó e barlangban, s helyét csak oly műutazó banktartóknak engedi át rövid időre, kik neki azért illő haszonbért fizetnek. Az ily bérlés ránézve veszettséggel jár ugyan mindig, de mégis azon nem megvetendő hasznot hozza egyszersmind, hogy mindenkor újabb és újabb fogásokat tanulhat az idegen művészektol, mikkel aztán még nagyobb szerencsével folytathatja mesterségét. Egyébiránt ő rideg nőtlenségben él, s aranyhalmait a művésznők olvasztják el, kiket e nemes foglalkozásra koronként majd a táncz, majd az ének s néha a szavalás köréből választ. Tetteit mindenki ismeri, s büntetésre méltónak senki nem találja, mert a hol vádló nincs, ott nem tartja magát avatkozásra följosítva a bíró. De különben mi is az tulajdonkép, mit ő cselekszik? Elveszi azt, mit az üres fejű golyhók önként nyujtanak neki. S az adományt napjainkban ugyan ki nem fogadja el?

E szótalan magas ember az előbbinek segéde; e szó csaknem minden további értelmezést fölöslegít, s csak azon egy megjegyzést kívánja mulhatlanul, hogy a nyereség elköltésében nem segíti; részint azért, mivel ebből csak igen parányi részecske jut neki, részint azért, mivel, kimondhatlan fukarságánál fogva, minden fillért élére ver, s e mellet koplal és minden élvezetet nélkülöz. Halála után vagyonát a városi hatóság, testét fukarsága miatt éhen maradó férgek, emlékezetét pedig feledés öröklendik.

Ama halovány ifjú, kinek ajkai mindannyiszor kissé vonaglanak, valahányszor a banktartó mosolyával találkoznak szemei, középrangú özvegynek egyetlen fia, s tanulmányok gyűjtése végett mulat Pesten. Anyja nem kiméli csekély vagyonát, mert azt hiszi, hogy szeretett férje emlékének hódol, ha egyetlen fiát oly állapotba helyezi, melyben jó nevelés következményei által fényt áraszthat korán elhunyt atyja nevére. Ámde a fiú a barlangba tévelyedett, hol éjszakáit pénzpazarlással tölti el, míg nappalait álomra s hazugságok koholására fordítja, mik által ismét és ismét pénzt zsarolhasson szerencsétlen anyjától, ki az élet minden örömeit nélkülözi, csak hogy fia emberré tételére elég pénzt teremthessen; mert ő azt hiszi, hogy bő vetésének idővel bő aratás leend jutalma. És mi lesz ennek vége? A fiúból csaló lesz, az anya pedig nyomorban sirandja el végnapjait. És tulajdonképen kárhoytatni sem meri az ember szigoruan e tapasztalatlan ifjut, mert hiszen vannak rá példák, vért fagylaló szomorú példák, hogy sokan a hazának éretteszű jobbjai közül, ugyanazon ünnepélyes szent pillanatban, midőn milliók sorsa fölött visszavonhatlanul határoznak, százezreket áldoznak a játék ördögének, míg a haza sajó sebeire kétgarasnyi irt sem akarnak fölajánlani!

Azon görbedt fiatal ember, ki még alig lépett életének nyarába, családapa. Ő hivatalviselő, s havipénzét rendesen e zöld asztalon harácsolja el. Neje éjjel-nappal dolgozik, és sírva éhezik, csak hogy gyermekeit lecsöndesíthesse. Ha ezen ember mielőbb a Duna hullámai közé nem temetkezik, úgy csalásra kényszerülend, ekkor pedig hivatalát el fogja veszteni, gyermekeinek homlokára a szégyen bélyegét ütendi, s isten legyen neki irgalmas ott, hol a bűn és érdem fölött igazságos ítélet fog tartatni!

Ezek a főbb jellemvonások e bűnös csorda tömegéből, s ezek egyes részeiből vannak, fokozatos és körülmények szerinti változatokkal összealkotva, a többiek is. Az egész árnyrajz tökéletes világosságára még csak azt kell megemlítenem, hogy az egész társaságot az úgynevezett jeladók teszik még csak igazán tökéletessé.

Számos igénytelen külsejű, s többnyire buta arczkifejezésű naplopó sátorozgat a zöld asztal körül, ásítva, s néha-néha egy pár forintot rakva a csábító kártyákra. Ezeket a banktartó rendszeresen fizeti, s mindig nyerni hagyja, mivel a nyereséget játék után mindig visszaadni tartoznak, s szerencsésük által a szenvedélyes játékosokat mindig nagyobb tételekre buzdítják, a tapasztalatlan bangókat pedig a játékban részesülésre bátorítják. Ezenkívül ezen jeladó urak ügyesen tudnak a játékos kártyáira vigyázni, s midőn például szemeket dörzsölik, köhintenek, felső vagy alsó gombjaikat érintik, s kabátjokat ki- vagy begombolják, a banktartó mindig megérti, hogy hány hét a világ, s mindig nyer. S a mi különös, e bitóra való nép oly pontosan megtartja egymásnak adott szavát, hogy ezen egy tekintetben bárkinek is példányul szolgálhatnak; s e tulajdonságból még a leggaládabb játékosra is ragad valamicske, mert van elég példa, hogy a játékos nem fizeti ki szabóját, kinek gyermekei talán éheznek szószerzésé miatt, míg a hitelre vesztett pénzt rendszeren pontosan visszafizeti, habár lopnia kellene is azt, valamint az abruzzói gyilkos, ki ölni és rabolni megy, hogy a Compostellába ígért aranyzivet vagy ezüstlábat elvihesse!

Vannak aztán még magamféle nézők is, kik csupán tapasztalásból látogatják meg néha a művelt és tiszteletben álló fosztogatók e tanyáját; vannak, kik fiatal játékosok után leskelődnek, s pénzzel kínálják őket irtóztos kamatra, midőn erszényökből a pénz kiapad; vannak bizonyos megnevezhetlen büntények férfiküldöttei, kik a nyert magokkal csábítják, s néhány óra múlva testben-lélekben megrontva, és könnyült erszénnyel bocsátják el; vannak végre, kik a játékosok zsebeiből pipát, tárczát, órát s egyéb ily nélkülözhető apróságokat csennek, mit igen könnyen gyakorolhatnak, mivel az, ki magas játékba merül, még emberi méltóságáról is megfeledkezik, következésképp azt sem venné észre, ha lassanként öltönyeit is levonnák testéről. S éppen azért, mivel itt a lopás oly fölötte könnyű, igen természetes és méltányos, hogy e zsebelők a banktartóknak tetemes haszonbért fizetnek ezen szép mesterségök szabad gyakorolhatóságért, mit azután kizárólag, minden kellemeivel az egyedáruskodásnak üzhetnek.

Végre, ámbár fölösleges is azt talán különösen megemlítenem, e játékosok körül minden rangkülönbség tökéletesen megszűnik. Itt a csalásai által pénzhez jutott inas is bizalmasan foglal helyet talán éppen azon főúr mellett, kinek néhány hét előtt még széke mögött állott; itt némely apa nem meri szeméit végigjártatni a zöld asztalon, mert attól fél, hogy fiával találna magát szomszédságban; itt az alárendelt hivatalnok könnyedén nézi le főnökét, s ez másnap nem merészeli hanyag alárendeltjét szorgalomra serkenteni; itt a legszemes rendőrség szeméi is elhomályosulnak, mert gyakran oly férfiak tekintetével találkoznak, kiktől mély alázattal tartoznak parancsokat elfogadni, s kiket még e helyen sem merészlenek a játék tilalmára figyelmeztetni!

Ez az, mit e vészes rablóbarlang jellemeiről, irányáról s következményeiről gyöngé szóval elmondhatok, kerülve a túlzást, de nem szépítve a valót.

- Tizenegy óra! - hangzék most számos ajakról, s az, ki e helyen járatlan, bizonyosan azt hinné, hogy ez mintegy jeladásul szolgál a hazatakarodásra. Oh, nem! Itt tulajdonképen csak tizenegy órákor kel föl a nap éjjel, s reggeli öt vagy hat órákor nyugszik le; a vásárok idejét kivévén, mert akkor a banktartó néha negyvennyolc egész óráig sem hunyja be szemét, hanem folyvást koppasztja nagyrészen azokat, kik juhaik gyapját hozzák be Pestre, s most cserében saját aranygyapjukat hagyják tárczáikból kinyiratni.

A banktartó néhányszor köhécselt, azután édesen mosolyga, és igen nyájas hangnyomattal szóla:

- Már látom, hogy ma nem lesz szerencsénk Beattini gróf urat tisztelnünk, ha tehát parancsolni méltóztatnak velem nagyságtok, én kész vagyok egy kis bankot adni.

Ez ajánlást azonnal közhelyességgel fogadá az egész társaság, és az előkészületek gyorsan megtették a játékhoz.

Ezalatt a banktartóhoz közelíték, s félrevonván őt, gyorsan e néhány szót váltám vele:

- Uram, ön ismeri Beattini grófot?
- Igen.
- Nejét is?
- Ebédeltem nála.
- A gróf banktartó?
- És ön, uram, kicsoda?
- Én? A gróf sokat nyert tőlem külföldön, szeretném tőle pénzemem visszanyerni.
- A grófnak csak néhány hétre engedem át jogomat; a határidő azonban egy pár nap múlva kitelik.

- Ma tehát már nem jó el?
- Nehezen.
- De holnap?
- Alkalmasint.
- Eljövök.
- Örvideni fogunk; azonban, mondhatom, a gróf most is nagyon szerencsés, jól ellátta ön magát pénzzel.
- Lesz rá gondom. De még egyet. Midőn én a gróffal megismerkedém, akkor még nőtelen volt.
- Tehát bizonyosan később házasodott meg.
- Nem tudja ön, mikor?
- Még eddig nem volt rá gondom.
- A nő igen szép.
- Már az igaz.
- Mondják, hogy...
- Bocsánat, a zöld asztalnál váraoznának már, s minthogy én nem vagyok politikus, tehát nem várakoztatnom magamra a gyűlést.
- Csak egy szót...
- Most nem lehet.

Ezzel a kártyaelnök az asztalhoz ült, én pedig annyit tudtam, mint azelőtt, kivéven, hogy bizonyos valék abban, mikép másnap e helyen mindenesetre meg fogok Beattini gróffal ismerkedni, s midőn az ember játékasztalnál ismerkedik meg valakivel, még pedig ily helyen, akkor legbelsőbb szobájának ajtaját is bátran nyithatja meg.

Meg kell vallanom, hogy magam sem tudám magamnak megfejteti azon ellenállhatlanná vált vágyat, mely szerint Móricz hitvesét minden áron föl akarám keresni. Szinte fogadni mernék, mikép némelyek talán azt kezdik már hinni, hogy szép szemei gyakorlának rajtam ily rendkívüli bűverőt; de becsületesre mondhatom, hogy szívem tökéletesen kimaradt e játékból, s hogy e szerint vágyamat csupán a kaland rendkívüliségének, vagy azon megmagyarázhatatlan erőnek tulajdoníthatom, mely bennünket gyakran annyira lefoglal, s oly mértékben gyakorolja fölöttünk zsarnoki hatalmát, hogy magunk is megunjuk súlyos önkényét és szabadulni szeretnénk tőle, a nélkül, hogy ezt ki bírónk eszközölni. És legalább többször érzék már ilyesmit, s így ezúttal is tökéletesen átengedém magamat ezen ellenállhatlan hatalomnak, s erősen fogadám, hogy csak a titok tökéletes lefátyolozása után nyugszom meg.

A lélekölő játék szemlélése undort gerjeszte bennem, mert a banktartót mosolygó bakónak, a halovány játékosokat pedig siralomházban ülő remegő gyilkosoknak tekintém, kik önmagukra s édes övéikre vérengző kezet emelnek, s azért távozni akarék, midőn az ajtó rögtön megnyílt, s a pinczér által kiszóltattam.

Az előszobában egy ismeretlen suhanczot pillanték meg, ki azonnal így szólta meg:

- Nagyságos uram, bizonyosan nem ismer engem.
- Valóban nem; mit akarsz?
- Én a házmester fia vagyok azon háznál, hol a nagyságos úr lakik. Fél óra előtt két városi hajdú egy megsebesült embert hozott a házhoz gyaloghintóban, kit azonnal nagyságos uram szállására vittek, melynek ajtaját apám nyitotta meg nekik. Mivel pedig tudjuk, hogy a nagyságos úr az estét többnyire itt szokta eltölteni, tehát anyám ide küldött.
- Nem tudod, kicsoda azon ember?
- Nem, anyám nagyon siettetett és azért nem is tudakozódhattam a hajduknál.
- Jól van, itt e pár húsas, tüstént hazamegyek.
- Köszönöm alázatosan.

A fiú távozott, s én rögtön követém őt, miután a pinczérnek meghagyám, hogy inasomat, ha még ide találna jönni, gyorsan utasítsa szállásomra. Meg nem foghatám, mit kelljen e sajtószzerű kalandról gondolnom!...

Babits Mihály

Szentistváni Babits Mihály, teljes nevén: Babits Mihály László Ákos (Szekszárd, 1883. november 26. - Budapest, Krisztinaváros, 1941. augusztus 4.) költő, író, irodalomtörténész, műfordító, a 20. század eleji magyar irodalom jelentős alakja.

A Nyugat nemzedékének Ady mellett az egyik legnagyobb költője Babits Mihály. Már a kortársak is úgy tartották nyilván Adyt és Babitsot, mint a két irodalmi vezért. Ezenkívül azonban semmi sem emlékeztet bennük egymásra. A politikus Ady mellett Babits hangsúlyozottan elhúzódik a politikától, és csak élete legvégén, a megerősödött fasizmus idején ébred rá politikátlanságának erkölcsileg is, művészileg is helytelen voltára. A formájában újat teremtő Ady mellett Babits formavilága benne gyökeredzik az évezredek hagyományaiban. Ady az életnek rendeli alá a költészetet, Babitsnál az élet alkalom a költészetre.

1883. november 26-án született Szekszárdon, erősen vallásos, latinos műveltségű értelmiségi család gyermekeként indul el a tanári pályára. Görög-latin szakos, de ugyanúgy érdeklik a modern külföldi irodalmak. Nyelveket, esztétikát, filozófiát tanul. Kortársai mindig ámulva említik rendkívüli és mindhalálig gazdagodó műveltségét. Igazi filozopterfajta. A jogásznak indult költők és írók után vele kezdődik el irodalmunkban a bölcsészek nagy sora.

Egyetemista korától kezdve jelennek meg versei és műfordításai, s az értok már ekkor felismerik formaművészetét. Fiatal vidéki tanárként kapcsolatba kerül a Nagyváradon készülő A Holnap körével. A Holnap köteteiben már érett költőnek bizonyul, Ignotus is felfedezi, és a Nyugat indulásától kezdve munkatársa a nagy hatású folyóiratnak, amelynek később szerkesztője, majd főszerkesztője lesz. Élete és művészete összekapcsolódik a Nyugattal.

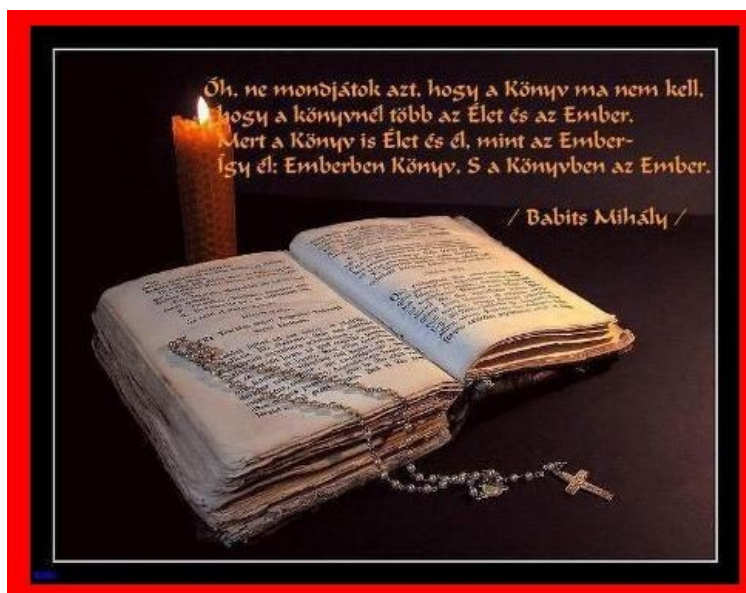
1909-ben első verseskötetével az új magyar költészet első vonalába lép. Ezekben a korábbi versekben - egészen az első világháborúig - sok a szecessziós túldíszítés, nemegyszer fontosabb a forma, mint a tartalom. A sokáig eldugott vidékeken tanárkodó költő a formák szépségében találta meg a magány ellen a vigaszt, de a szép formákban ki is fejezte a magányt, a társakra vágyódást, a mindenben kételkedő pesszimizmust. 1911-ben végre felkerült Újpestre gimnáziumi tanárnak. Most már itt van a szellemi központban, társak, barátok között; elismerik költői nagyságát.

Egyre nagyobb műfordítói munkát végez, belefog Dante Isteni színjátékának lefordításába (ez lett élete legnagyobb és legjelentékenyebb fordítói eredménye), hamarosan kiderül, hogy kitűnő kritikus és esszéíró. Szemléletében van sok konzervatív vonás is, de ez a kultúra eredményeinek őrzésére vonatkozik, és nem a politikára, még csak nem is a kultúrpolitikára. Szemben áll az akadémikus maradisággal, és érdeklődése lassanként a társadalmi kérdések felé is fordul. Érzelmileg közel áll a polgári radikálisokhoz. Az első világháború kitörése azután őt is a politika felé mozdítja: költészetében megszólal a harcos pacifista, az indulatos antimilitarista hangja. A békevágy klasszikus költeményeit írja a háború alatt. A nacionalizmus, a militarizmus felháborodik: Babits ellen fegyelmet indítanak, felfüggesztik tanári állásából. Természetes hát, hogy lelkesen fogadja 1918-ban a polgári forradalmat.

A polgári forradalom pedig egyetemi tanárnak nevezi ki. Az egyetemi katedrán éli át a tanácsköztársaság hónapjait is. De a szocialista forradalmat egyáltalán nem érti: jóindulatú idegenként szemléli a proletariátus küzdelmét. Aztán mégis kommunista forradalmisággal vádolják. Megfosztják katedrájától, még a nyugdíjat is megvonják tőle. Ettől kezdve kizárólag az irodalomból él. Nyomatékosan elkülöníti magát a forradalomtól, de az ellenforradalomtól is. Utálkozik a közélettől. Ekkor alakítja ki azt a hírhedt elvét, hogy a művésznek "elefántcsonttorony"-ba kell vonulnia, és kívülről-felülről kell szemlélnie a világot.

Ebben az időben (1921-ben) nősül, felesége a Török Sophie néven író Tanner Ilona, költőnő. Élete irodalommal-kultúrával telik. Versei, tanulmányai, műfordításai mellett egyre gyakrabban jelennek meg finoman költői novellái és a polgári élet hanyatlását ábrázoló, igen jó lélekrajzú, sivár világot tükröző regényei (a legjelentékenyebb ezek között a Halálfiak).

Tekintélye nőttön-nő, és a hivatalos irodalom is békülni akar vele. A Kisfaludy Társaság is tagjává választja. Közben a műpártoló, dúsgazdag Baumgarten Ferenc Ferdinánd végrendeletében vagyonának kamatait a magyar irodalomra hagyományozta, Babits Mihályt jelölve ki az alapítvány kurátorának, akinek döntő szava van, hogy évről évre kik kapják a Baumgarten-díjat. Ez a helyzet irodalompolitikai hatalmat adott a kezébe. S közben a Nyugatnak is ő lett a főszerkesztője. A Nyugat pedig akkor is a legnagyobb tekintélyű folyóirat volt, amikor alig néhány száz példányban jelent meg. A színvonalas irodalmi életben az számított írónak, akinek írásai megjelentek a Nyugatban, vagy megjelent könyvről a Nyugat kritikai rovatában írtak. Igyekezett szélesíteni a Nyugat gárdáját, szívesen adott helyet fiataloknak, érdeklődve fordult a népi költők felé. Csak a szocialistáktól idegenkedett, illetve mindazoktól, akik a költészetben nyíltan politizáltak. József Attiláról kedve ellenére ismerte el, hogy milyen jelentékeny költő. De csak élete legvégén - amikor József Attila már régóta halott volt - látta be, hogy az utánuk következőknek ő a főalakja.

Hanem addig még sok év tanulsága formálta belátását.

Élete végső esztendeiben egyre elszigeteltebben állt az ellentétek között, személyiségét kettősség jellemzi: az alapvetően elzárkózó, sziget-magatartás váltakozik a megítélő, közösségért elkötelezett magatartással. Az elefántcsonttorony a világítótoronnyal.

Már maga sem hitt az elefántcsonttorony elméletében, és azt kezdte hirdetni, hogy a szellem emberének őrtoronyban kell állnia. Ez is azt jelentette, hogy a költő maradjon az események fölött, de figyelje, mi történik, és jelezze a veszélyt. A veszély pedig nagyon is itt volt már. És akkor a már egyre betegebb költő kilép a sokáig görcsösen őrzött toronyból, és hitet tesz. Élete végén megírta élete egyik legfőbb művét, a Jónás könyvét. A lírikus egy nagy jelképes elbeszélő költeménnyel zárta le pompás életművét. A négyrészes elbeszélő költemény egyben bibliai történet mögé rejtett szellemi önéletrajz, elbeszélő keretbe foglalt, nagyszabású lírai önvallomás is. Kívülről szemléli önmagát, önarcképét Jónás személyében festette meg, jóllehet nem mindenben azonosulván műve főhősével. A küldetésstudat mellett jelen van az irónia ill. a groteszk humor is. A kezdetben gyáva Jónás semmi áron sem akar Ninivébe menni, menekül az Úr parancsa, lelkiismeretének szava elől.

Története csaknem végig híven követi a bibliai elbeszélést, de olykor naturalisztikus részletezéssel bővíti ki annak tömör, szófukar előadását. Legfontosabb eltérés a két mű között Ninive lakosságának viselkedésében van: a bibliai Jónás könyvében a niniveiek hallgatnak a próféta feddő szavára. Ott érthető és logikus az Úr kegyelme.

Babits művében gúny és közöny fogadja a próféta fenyegető jóslatát, de a szörnyű látomás nem teljesedik be: az Úr mégsem pusztítja el Ninivét, ebben ott rejlik valami remény Babits jelenjére vonatkozóan: az emberiség nagy alkotásai, maradandó értékei túl fogják élni a gonoszságot. Jogos ugyan Jónás felháborodása az erkölcsi romlottság fölött, de jogtalan a világ pusztulását kívánnia, hiszen az igazság végtelen követelése saját ellentétébe csaphat át: a legszélsőségesebb igazságtalanságba és embertelenségbe.

“A szó tied, a fegyver az enyém. Te csak prédikálj, én cselekszem.” - zárja le a vitát az Úr közte és szolgája közt. Ekkor Jónásnak rá kell eszmélnie, nem az ítélkezés az ő kötelessége, hanem a bátor harc minden embertelenség és barbárság ellen, még akkor is, ha a küzdelem esetleg komikus és eredménytelen.

Babits kiemelkedő nagy művének végső tanulsága: a próféta nem menekülhet kötelessége elől, nem vonulhat magányos erdőszélre, semmiképpen sem hallgathat, ha szólania kell.

Belső fájdalmak, betegség gyötri, de mindemellett olyan ember, akit nem hagy érintetlenül az élete folyamán két viágháborúba sodródott magyarság sorsa: Trianon, a népiesek törekvései, a közösségért érzett felelősség.

Nem sokkal később, ötvennyolc éves korában, gégerákban meghalt.

[.magyaralmas.hu/napok/babits](http://magyaralmas.hu/napok/babits)

Babits Mihály

A Magyarok Istenéhez

Vagy-e? S ki vagy? S mienk vagy-e? Csupán
mienk és senki másé? Szabad-e
hogy csupán a mienk légy? És lehetsz-e
az, aki vagy, ha csupán a mienk vagy?

S mégis: lehetsz-e aki vagy, ha nem tudsz
csupán-mienk is lenni? Lehet-e
világod végtelen, ha nem vagyunk
mi is középén, és sorsunk a Tengely?

Mi vár reánk? És jön-e még igazság?
Vagy mi leszünk a keresztrefeszített
a nemzetek közt? Akkor is középen
áll a Kereszt, s ki szenved: Messiás.

És ez van talán hátra még. Az embert,
az aprót, megváltottad már. A népek
váltsága jó most. S bizonynal mienk vagy,
Isten, amíg mi hordjuk a keresztet.

Mert nem lehetsz a mérges kis Wotanok
öccse te, egy a sok közül, pogány
csillag, hanem ki eljött, csillagoltó
nap, s kinél kisebb nekünk nem elég:

magyarok és mindenek Istene.

Babits Mihály: Engesztelő ajándék

Cukrot, virágot, gyöngyöt szerettem volna hozni neked:
nincs gyöngyöm, cukrom, virágom.
Görnyedve hozom ahelyett s teszem a kezedbe, nézzed,
keserű életemet, egyetlen terhes gazdagságom.

Ez ami megmaradt még, e meztelen is gazdag élet,
s ezt sem adom, csak visszaadom már:
Mert jól tudom, ki vagy? S hogy benned és általad élek,
kenyerem és levegőm! S rég nem volnék ha te nem volnál.

Óh különös hatalom! Szeretet erős gyengesége
- s óh gyenge erősség! Oly védtelen benned.
Életem pórázát tartod, de téged bilincsel a vége
s mégis én vagyok zsarnok és hóhér, s te aki enged és szenved.

Letérdelek s úgy szánom-bánom óráid letörött virágát,
mint aki barbár talppal ment át egy drága réten:
Óh ki gyógyítja meg az elrontott örömök rózsáágát?
Ki mondja a tiprott percnak: "Kelj föl, kis százsorszépem!"

Órák és percek helyett fogadd el egész életemet,
virágok helyett egész mezőt, noha fölégett és nem virágos:
De virághamvval, s lásd, könnyel trágyás, s ha új palántáid beülteted,
minden szirmot földajkál s neked áldoz.

Jóságos édesanyád

Egy anyai szó, mi
mindennél többet ér,
Egy anyai hang, mi
mindennel felér.

Ez az áldó kéz, mi
soha nem fárad el,
Miben a szeretet rózsája
soha nem hervad el.

S az anyai szív,
mi érted dobban,
Egy, kit szeret: téged,
senki mást jobban.

Szemei mindig
mosolyban néznek rád,
És ő nem hagy el,
ha valami bánt.

Istenhez könyörgő
elmondatlan szavai...

Érted. Csakis érted
szólnak fohászaik.

Gyermek vagy, s az
is maradsz.

Nem nősz fel,
akárhogy is akarsz.

Gyermek vagy, s
Ő neked mesél.
Nem leszel felnőtt,
amíg Ő regél.
Egy örök gyermekség
vagy számára.
Egy ÖRÖK valótlan valós
álmában.

Fenyvesi Lilla

Évfordulós megemlékezések május közepén

Május 17–18-án ünnepi megemlékezéseket és koszorúzási ünnepségeket tartanak Dsida Jenő, Jakabffy Elemér és Páskándi Géza emlékére, az EMKE szervezésében, Európa mindenkié címmel.

Muzsnay Árpád szervező

Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (EMKE) Európa mindenkié címmel május 17–18-án 9 órai kezdettel megemlékezést szervez Páskándi Géza születésének nyolcvanadik, Dsida Jenő halálának hetvenötödik és Jakabffy Elemér halálának ötvenedik évfordulója alkalmából. Muzsnay Árpád, a megemlékezések fő szervezője tegnapi sajtótájékoztatóján elmondta, hogy ebben az évben több neves Szatmár megyei személyiség születésének vagy halálának lesz kerek évfordulója, amelyekről méltóképpen fog megemlékezni Szatmár megye magyarsága. Május 17-én, pénteken, az Astoria Szálló nagytermében tanácskozást tartanak neves politológusok és irodalomtörténészek részvételével. Az első részben Dsida Jenő életét és költészetét fogják elemezni. Köztudott, hogy Dsidáról egy ideig kevés szó esett, az utóbbi években viszont újra előtérbe került, és nemcsak irodalmi rendezvényeken szavalják verseit, hanem az irodalomtörténészek érdeklődésének is a homlokterébe került a Dsida-életmű. A tanácskozás második részében Jakabffy Elemér időszerűségéről értekeznek kortárs politológusok. 17 órától ünnepi megemlékezés és koszorúzás lesz Dsida Jenő szatmárnémeti (Titulescu téri park) szobránál.

Szatmárhegyen

Ugyancsak pénteken, 19 órától, a nyolcvanéves Páskándi Gézára emlékeznek szülőfalujában, Szatmárhegyen. Az eddigi hagyományoknak megfelelően megkoszorúzzák a Kossuth-díjas író szülőházán elhelyezett emléktáblát, 20 órától pedig a községközpontban lévő Páskándi-szobornál folytatódik a megemlékezés, ahol Ft. Bölcskei Gusztáv, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke és Ft. Csüry István, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület püspöke mond ünnepi beszédet. A helyi iskolások műsora után, Hencz József karnagy vezetésével, a Szatmárnémeti Ökumenikus Egyházi Kórus adja elő Páskándi Géza Fejér Kálmán által megzenésített három versét.

Szombat

Május 18-án, szombaton, 9 órától, a hídon túli római katolikus temetőben megkoszorúzzák Jakabffy Elemér sírját, 13.30 órakor pedig a Marsilia (Vörösmarty) utca 12. szám alatt lévő Jakabffy-emléktáblát.

Elek György

frissujsg.ro/evfordulos-megemlekezesek-majus-kozepe

Ottlik 100 – Felavatták a költő mellsobrát Kőszegen

- [Hírek](#)

Felavatták Ottlik Géza író, műfordító, az Iskola a határon című regény szerzője mellsobrát csütörtökön Kőszegen. Ezzel véget ért az Ottlik centenáriumi emlékév.

A szobrot, Veres Gábor alkotását Halász János kultúráért felelős államtitkár avatta fel, aki kiemelte: régen húzódo adósságot törleszt a magyar kultúrpolitika a szoborállítással.

Szavai szerint Ottlik Géza színes, sokoldalú személyiség volt, aki maradandót alkotott, és a katonai neveltetésből eredő fegyelmességgel akkor is megtalálta a számára kijelölt utat, amikor politikai okokból nem írhatott.

"Amikor Ottlik Géza nem írhatott, akkor fordított. Az ő tolmácsolásában ismerhettük meg az Öreg halász és a tengert vagy a Copperfield Dávidot. Szenvedélyesen sportolt is, atletizált és vitorlázott, nemzetközileg számon tartott bridszjátékos volt" - sorolta az államtitkár.

Halász János hangsúlyozta: az Iskola a határon című regényben Ottlik Géza a hazaszeretetről, az értékek őrzésének fontosságáról írt, Kőszeg városa pedig az író szellemiségét követve járt el, ápolja és védi nemzetünk örökségét azzal, hogy hozzájárult az emlékév megszervezéséhez és szobrot állított a szerzőnek.

Huber László, Kőszeg polgármestere az avatóünnepségen felidézte, hogy az emlékév során sétányt neveztek el Ottlik Gézáról, a város posztumusz díszpolgáráról és egy helyi könyvesbolt is felvette a nevét.

Kőszeg erősen kötődik az író emlékéhez, bár legismertebb regényében Ottlik egyetlen egyszer sem írta le a város nevét. Ám az író 1923-1926 között a kőszegi Hunyadi Mátyás Magyar Királyi Katonai Alreál Iskola növendéke volt és az ott eltöltött évek alatt szerzett benyomásai, emlékei alapján írta meg a regényt, amelynek leírásaiból ráismerhetünk jellegzetes kőszegi helyszínekre.

A polgármester elmondta: a Jurisics téren, azon a helyen, ahol Ottlik Géza mellszobra áll, egy szoborparkot kívánnak létrehozni, ennek első darabja a most felavatott műalkotás.

Az avatóünnepség résztvevői közül többen az egykori katonai alreál iskola kertjében fát ültettek, majd emlékkonferencia kezdődött a mostani nevén Dr. Nagy László Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény (EGYMI) dísztermében.

(MTI)

Először olvasható Bartók és Paul Sacher levelezése magyarul

- [Hírek](#)

Bartók Béla és Paul Sacher svájci karmester, a Bázeli Kamarazenekar alapítója, számos zeneszerző patrónusa 1936 és 1940 közötti levelezését adja közre a Bónis Ferenc zenetörténész.

Paul Sacher nevéhez három Bartók-mű keletkezése fűződik: A zene húros hangszerekre, ütőkre és celestára, a Szonáta két zongorára és ütőhangszerekre és a Divertimento.

"A korábban megjelent kétkötetes, mintegy kétezer darabos Bartók-levelezés a Sacherhez szólókat töredékesen és hibásan közli. Ez a Bartók életének igen drámai korszakáról szóló anyag teljességében most lát napvilágot először" - mondta el az MTI-nek Bónis Ferenc a szerda délutáni könyvbemutató előtt.

A Balassi Kiadó gondozásában megjelenő Bartók Béla – Paul Sacher levelezése/Briefwechsel 1936–1940 című kötet a zeneszerző és a svájci karmester írásait egyaránt közli, mégpedig két nyelven, magyar fordításban, hogy a zeneszerző honfitársai hozzáférhessenek az izgalmas levélváltáshoz, és eredetiben, németül - hangsúlyozta a zenetörténész.

Az első levelet Sacher 1936. június 23-án fogalmazta meg, ebben felkéri Bartókot, hogy komponáljon a Bázeli Kamarazenekar alapításának 10. évfordulójára új művet, amiért 500 svájci frankot ajánl. "A levelek alapján tisztán látjuk - hangsúlyozta Bónis Ferenc - hogy Sacher szerepe a három bázeli mű létrejöttében az volt, hogy inspirálta a zeneszerzőt a fejében már meglévő kompozíciók végső formába öntésében."

A mába visszhangzó epizód, hogy válaszában Bartók jelzi: várható a frank leértékelése, ezért Sacher váltsa svéd koronára a honoráriumot. Az üzletemberként, a Hoffmann–La Roche részvényeseként is tehetős Sacher nem tud a devalvációról, és meglepődik, hogy a művészi alkotómunkában elmélyedt Bartók prognózisa beigazolódik.

"Sacher menet közben jött rá arra, hogy Bartók milyen óriás. A Divertimentoért annyit fizetett, mint az előző két műért" - jegyezte meg a zenetörténész.

Bartók Sachernek címzett utolsó levelét 1940. október 14-én Genfből küldi. "Kedves Sacher úr, megérkeztünk ide a vészterhes országokból és azokon át (Magyarország, Jugoszlávia, Olaszország). (...) holnap reggel tovább utazunk, a szerencsétlen országon át. (Franciaország) Talán a bizonytalanba megyünk, de nem tehetünk mást." Sacher utolsó válaszát novemberben már New Yorkban veszi kézhez Bartók.

A levelezést egy Sacherrel 1995-ben készült interjú egészíti ki, amely a 20. század legnevesebb alkotóinak - köztük természetesen Bartóknak - emberi vonásait is bemutatja.

Ősre várható Bónis Ferenc következő könyvének megjelenése, abba Kodály Zoltán és bécsi kiadója, az Universal Edition levelezése kerül az osztrák Anschlusstól (1936) a zeneszerző haláláig (1966).

(MTI)

Átállás közben: az online lapokról még egyszer

KULTOK II. After: online kultúra ma és holnap

Posted by **Uri Dénes Mihály** on 28 ápr 2013

A második KULTOK után KULTOK II. After címen folytatódott a beszélgetés az online folyóiratokról, építve a konferencia tapasztalataira, valamint felhasználva az arra érkező kritikái

reflexiókat. Ennek köszönhetően olyan kérdések megvitatására is sor került, amelyek a MODEM-beli tanácskozáson nem vagy kevésbé artikulálódtak.

A József Attila Kör által a Debreceni Egyetem magyaros szakhetének első napján szervezett beszélgetés azok között a szerkesztők között zajlott, akik valamilyen okból kifolyólag nem tudtak részt venni a *KULTOK II*-n. Így Nagy Gabriella a *Litera* felelős szerkesztője, Kollár Árpád, az NKA Folyóirat-kiadás Kollégiumának tagja és a *Tiszatáj Online* szerkesztője, valamint Balogh Endre, a *prae.hu* főszerkesztője, a József Attila Kör egykori elnöke beszélgetett a korábbi konferenciák főszervezőjével, Áfra Jánossal.

Az első kérdés arra irányult, hogy az online folyóiratok hol is foglalnak helyet a finanszírozásért felelős Nemzeti Kulturális Alap szemhatárán. Mivel egy éppen zajló médiumváltás közepén vagyunk, érdemes elmerengeni kicsit azon, hogy vajon az NKA felől érkező támogatásokból milyen arányban részesüljenek az online és a print folyóiratok. Itt ismét ahhoz a dilemmához érkezünk, amely már a *KULTOK II*-n is megfogalmazódott párszor.

Egyrészt az online felületek némelyikén is legalább olyan színvonalas munka folyik, mint a nyomtatott folyóiratokban, miközben utóbbiak olvasottsága az eladott példányszámok alapján meg sem közelíti előbbiek látogatottságát. Kollár Árpád szerint ezt illik respektálnia a Kollégiumnak, aminek meg kell mutatkoznia az odaítélt támogatások összegében. Ugyanakkor kiemelte azt is, hogy az online portálok között bőven akad példa teljesen dilettáns felületekre is, ezért minden esetben egyedi szempontokat kell érvényesíteni a támogatások odaítélése során.

Másrészt e kérdés azért is bonyolult, mert a magyar folyóirat-kultúra eltér akár a környező, akár a nyugati országok sajátosságaitól. Nálunk lényegesen több nyomtatott periodika működik, mint tőlünk nyugatra. Itt megint érdemes lehet utalni a két kritikavítára, főként az elsőre (noha ezen a beszélgetésen a kritikavíták nem kerültek szóba): Magyarországon – a napilapkritikák hiányából adódóan – a folyóiratok nemcsak a tudományos életben betöltött jelentős szerepük miatt fontosak, hanem azért is, mert a kritikai diskurzusok elsődleges terepének számítanak. Kollár szerint ezért (és a már jelzett ingadozó színvonal miatt) sem lehet a támogatások arányát egyik napról a másikra az online médiumok javára fordítani, noha a digitális átállás alkalmasint elkerülhetetlen, s ő maga e folyamatot gyorsítaná is. Az is igaz, hogy hosszú távon ennyi print folyóirat fenntartása aligha lehetséges, ezért a periodikák egy része – kényszerből vagy egyfajta előre menekülésként – már most „felköltözött” az internetre. A Folyóirat-kiadás Kollégium egyébként igyekszik is a lapokat rábírní arra, hogy üzemeltessenek honlapot, amivel a későbbi átállást is meg szeretnék könnyíteni. A *Prae* és a *Tiszatáj* egyaránt rendelkezik nyomtatott és internetes változattal, utóbbit Kollár speciális esetnek tartja, ugyanis az online felületet a print változat egyik lábának, kiegészítőjének szánják, arra a belátásra alapozva, hogy az átállás közepén még egyszerre van szükség mindkét változatra.

A print kánon és az online felület összefonódására mutat példát a *Litera* esete. A portál kötődése a nyomtatott kánonhoz egyszerre erősíti a kánont és magát a *Literát*, úgy tüntetve fel a felületet, mint amelyik kánonformáló erővel bír.

A print kánonhoz való erős kapcsolódás oka az, hogy a bő tíz évvel ezelőtt indult felület szerkesztői a nyomtatott folyóiratok világából érkeztek az új médiumba. Szóba került a *Litera* önmeghatározása is, amely a lapot „Az irodalmi portál”-ként aposztrofálja. Nagy Gabriella szerint ez azért nem sértő más lapokra nézve, mert a portál indulásakor valóban az egyetlen online irodalmi felület volt, s hogy máig megtartották, az nem jelenti azt, hogy magukat mások fölé helyeznék. Nagy Gabriella és Balogh Endre is egyetértett abban, hogy a két portál között nincs szó rivalizálásról, pláne harcról. Ezt a látszatot inkább külső tényezők generálják: például a *Könyvfesztiválon* egymástól távol helyezték el a két portál standját, holott Nagy Gabriella szerint jó lett volna, ha inkább egymás mellett kapnak helyet. A rivalizálás amúgy azért sem érthető, mert a két lap arculata más: míg a *Litera* tisztán irodalmi portálként határozza meg önmagát, addig a *prae.hu* általános művészeti portálként. Az online felületek egymáshoz való viszonya kapcsán ismét előkerült a kérdés: hogyan segíthetik egymást a különböző portálok? Az átlinkelést mind Nagy Gabriella, mind Balogh Endre evidens megoldásnak tartotta, ami pedig nyilván növelhetné a szövegek értékét is.

Ki az olvasó, ki a ti olvasótok? – a moderátori kérdésre valamennyien úgy fogalmaztak, hogy az olvasó egy nehezen definiálható entitás, leginkább csak a kattintások számait, az oldalon eltöltött időt tudják mérni, ami nem feltétlenül szolgáltat megbízható adatokat. Ami adhat némi támpontot, hogy honnan érkezik az olvasó (célzottan érkezik a lapra, vagy csak oda téved), illetve hogy hány állandó látogatója van a portáloknak. Például a *Litera* napi 4-5000 olvasót tudhat magáénak, ennek körülbelül 57%-a állandó fogyasztója a portál kínálta tartalmaknak.

Tartalom és olvasó viszonyával kapcsolatban Balogh Endre fogalmazta meg, hogy a folyóiratok nem tehetnek úgy, mintha semmi sem történt volna: az a portál, amelyik nem tekinti partnernek az olvasót, öngyilkosságot követ el. Az online felületeknek tiszteletben kell tartaniuk az olvasó elvárásait, más kérdés, hogy bizonyos előképzettség nélkül az információ nem képes eljutni az olvasóhoz.

A digitális átállás egyik legizgalmasabb kérdése az online felületek tartalmainak archiválása. Mint Balogh Endre kifejtette, a nyomtatott folyóiratok mind archiválódnak az Országos Széchényi Könyvtárban, az online felületek esetében azonban jóval bonyolultabb problémáról van szó. Például a *Litera* nem egy szövege veszett már el egy másik informatikai rendszerre való átállás során, s e szövegek közül nem mindegyiket sikerült visszaállítani később sem. Hasonló problémákkal szembesülhetnek más portálok is. Roppant bonyolult kérdés tehát az archiválás a digitális korban, s megnyugtató válasz még nem született rá, ugyanakkor a kérdés egyre égetőbb, hiszen a printből az online-ra való átállás hamarosan egyértelmű megoldási javaslatokat követel majd.

A *KULTOK II.* „after party”-ja több volt, mint egyszerű levezetése a néhány héttel ezelőtti konferenciának. Megfogalmazódtak olyan kérdések, amelyek a tanácskozás tapasztalatából származtak, s ott kevésbé kerültek az előadások fókuszpontjába. Mindazonáltal ez a beszélgetés is leginkább azt a tapasztalatot erősíthette meg, hogy a most zajló médiumváltás a folyóirat-kultúra kereteit alapjaiban alakítja át, s olyan kérdéseket vet fel a támogatásoktól kezdve a szövegarchiválás problémáig, melyekre jelenleg még nem tudunk biztos választ adni.

KULTOK II. After: online kultúra ma és holnap, Debreceni Egyetem, Magyar Irodalom- és Kultúratudományi Intézet könyvtára, 2013. április 22.

A fotókat Gesztelyi Hermina készítette

Weiner Sennyey Tibor: Szapphó (drámarészlet)

Posted by **Weiner Sennyey Tibor** on 15 márc 2013

[I/4] Szapphó és Hermész találkozósa

SZAPPHÓ: Ki vagy? Talán tudod kérdéseimre a választ.

HERMÉSZ: Lopni jöttem, nem tanácsot adni.

SZAPPHÓ: Helyes, ó, idegen! Lopd el hát tőlem szegénységem mi most legfőbb bánatom.

HERMÉSZ: Hát azt hiszed szegény vagy, Szapphó? Lehet-e bármit is ellopni attól, akinek semmije sincsen?

SZAPPHÓ: Mégis lenne vagyonom, amiről nem tudok? Igazad lehet. Vagyonom nem más csupán életem és lányom, verseim és tanítványaim, tanításom és hazám. Tudom, ezt is meg kell becsülnöm.

HERMÉSZ: Látod-látod, Szapphó, mégis mennyire, de mennyire gazdag vagy! Gazdagabb, mint én: Hermész.

SZAPPHÓ: Te lennél? Valóban te vagy? Bocsáss meg, hatalmas úr, Hermész, te is látod, mennyit szenvedek itt én. Talán csak ezért nem vettem azonnal észre. Esküszöm a boldog istennőre, még abban sincs igazán örömöm, hogy e nagy gazdagság mind az enyém. Meghalni hív a vágy, harmat áztatta lótoszos partjait látni Akherónnak.

HERMÉSZ: Szépen beszélsz, de ne siess úgy, Szapphó. A háború még csak most kezdődik. Látod ez itt a csatátér: Leszbosz szigete, Mütiliné városa. Ugye ismered hazádat, költő? Az első dárdát már elhajítottuk e csatában, s most hön szeretett istennőddel, Hérával és dicső Apollónnal együtt csodáljuk, miképpen válik ketté az itteni emberek raja. Mondd, Szapphó, ha tényleg te vagy a tizedik múzsa, meg tudod-e mondani, hogy ki a jó és ki a rossz?

SZAPPHÓ: Emberek fölött ítélkezni a ti dolgotok istenek, mi csak ellenséget és barátot ismerünk, s még ebben is mennyit tévedünk.

HERMÉSZ: Ne szökj bölcsességed mögé! Ne menekülj! Válaszolj, Hermész kéri most ezt tőled, még ha kedvesen is, de mégiscsak egy isten. Nosza! Válaszolj: ki jó és ki rossz?

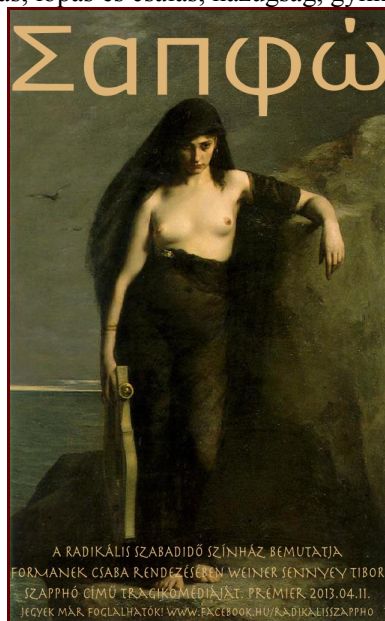
SZAPPHÓ: Hatalmas úr, én csak költő vagyok, de ki másnak árt, ki másnak kárában leli örömét talán lehet rossz, ki másnak segít, ki ad, hiszem, hogy jó.

HERMÉSZ: Tanítványaidnak, Szapphóm, ez lehet elég, egy istennek kevés. És mond mi jó még?

SZAPPHÓ: Együttérzés, bölcsélet, a múzsáknak való áldozás, és mindenekfölött a szeretet. Ha az ember nemesíti testét és szellemét, akkor lelke is ragyogó burokból ég.

HERMÉSZ: Lányodnak talán ez elég, egy istennek kevés. És mond, mi rossz még?

SZAPPHÓ: Énszeretet, hatalmaskodás, lopás és csalás, hazugság, gyilkolás és főképpen a gyűlölet. Az ember e súlyos

terhek alatt lelke örök lángját fújja el.

HERMÉSZ: Szapphóm, iskoladrámába való, ahogy gondolkodsz, nem pedig ide. Elfelejtetted, hogy én vagyok itt, és te hozzám beszélsz.

SZAPPHÓ: Zavarba hozol, Hermész. Egy isten kérdésére vajon halandó ember megfelelhet-e?

HERMÉSZ: Nocsak, mégis csak nem hiába vagyok itt, s nem hiába jelentem meg neked. Akkor most válaszolj: mi lesz méltó jutalma annak, aki jó?

SZAPPHÓ: Hát jutalomért kell jónak lenni, ó Hermész?

HERMÉSZ: Azt mondtad segítsek, szenvedsz a szegénységtől nem igaz?

SZAPPHÓ: Lónak tűnök talán, kegyes háziállatnak, ó Isten, mi ha jól húzza az igát: megjutalmazódik?

HERMÉSZ: Szikrázol, Szapphó! Mondd, akkor mi méltó büntetése annak, aki rossz?

SZAPPHÓ: Ítéletet mindenki önmaga felett mond.

HERMÉSZ: Nohát, s akkor nekünk mi dolgunk?

SZAPPHÓ: Fogadni imáink, meghallgatni fohászuk, emelni lelkünket magasabbra. Segíteni, hogy megértsük, vajon a jók mért szenvednek, és a rosszak mért aratnak diadalt. Megérteni, hogy miért van szenvedés a földön, és mi a valódi szépség, öröm és boldogság.

HERMÉSZ: Szép. Szép és talán igaz. Talán. Most azonban sajnos csak talán, mert mint mondtam lopni jöttem, nem tanácsot adni.

SZAPPHÓ: Ha el akarsz venni tőlem valamit, úgy kérlek, vedd el életem inkább, mint lányomat vagy verseimet. Inkább engem vigyél, mint tanítványaimat. Engem semmisíts meg, ne tanításomat. Engem rombolj le, ne hazámat.

HERMÉSZ: Isten vagyok, nem hadvezér. Életed nem vehetem, ki tudja mért oly fontos az. Hanem a többit: igen. Mire Mütülinében új nap virrad, lehet, te már úton leszel.

SZAPPHÓ: Jóslat ez vagy fenyegetés?

HERMÉSZ: Vedd, aminek akarod.

SZAPPHÓ: Ezt veszed el tőlem. Hazámat?

HERMÉSZ: Igazából nem is én veszem el tőled azt, ami sosem volt tied. Elveszik azt zsarnokok és hódítók, neked nincs dolgod velük. Dobd el hazádat, és vele eldobod szegénységedet is!

SZAPPHÓ: Még ha máshová is megyek, Leszbosz mindig velem van. Egy vagyok e szigettel, s ha valaki idejön most vagy bármikor, tudja, Szapphó szigetére érkezett. Szellemünk összeér.

HERMÉSZ: Nahát. Különös rejtély számomra még mindig az ember. Tudod, mi mindenhol ott vagyunk, alig kötődünk helyekhez, számunkra szent hely a világ, ám ti azt mondjátok otthon és máris templomot építtetetek.

SZAPPHÓ: A végtelen térben kell olyan helynek lennie, ahonnan az ember is érzi: békében él. Él, és már nem fél többet, mert ez így van rendjén.

HERMÉSZ: Ugyan... barlangokba bújtatok nem oly rég, majd felszínre hoztátok odúitokat. Aztán odúitok falait falvakra és városokra, szigetekre és országokra terjesztettétek ki. Végül azt mondtátok ez a miénk, mi alig is különbözik attól, hogy „enyém”! Hogy aztán véres háborúkat vívjatok egymással a kiterjesztett barlangokért. Hogy nevezheted e sötét lyukat hazának és szentnek?

SZAPPHÓ: Ami egy istennek sötét lyuk az nekünk otthon és a szeretet. Ami istennek érthetetlen mélység, az nekünk embereknek: a család.

HERMÉSZ: Még hogy mi istenek ne értenénk mindent?

SZAPPHÓ: Te legalábbis, most úgy tűnik, nem értesz engem, Hermész.

HERMÉSZ: Rendben, Szapphó, íme felvágott nyelved jutalma: ha a bolond versenyt, melyet a főtéren tartanak tanítványaid elveszítik: te fogsz veszíteni valójában. Mindened elveszem, mit értéknek nevezted: lányodat, verseidet, tanítványaidat, tanításodat és hazádat. Csak életed hagyom meg.

SZAPPHÓ: Várj! Kérlek ne!

HERMÉSZ: Ha azonban nyer valamelyik tanítványod, akkor választhatsz a felsoroltak közül. Választhatsz, hogy te mit adsz fel.

SZAPPHÓ: Inkább életem.

HERMÉSZ: Sorsod van. Hübriszed.

SZAPPHÓ: Átok.

HERMÉSZ: Nevezd, ahogy akarod, életed még el nem dobhatod.

SZAPPHÓ: Bárhogy alakul csak veszíthetek.

HERMÉSZ: Mért nézel így? Mit tehetnék? Embernek istennel üzletelni mindig ilyen egyenlőtlen. Könnyörögtél, hogy tegyelek gazdaggá, s most, hogy az vagy, most már érted mi mindent veszíthetsz.

SZAPPHÓ: Kegyetlen vagy, ó Hermész.

HERMÉSZ: Lopni jöttem, nem...

SZAPPHÓ: ...tanácsot adni. De... hol vagy? Hová tűntél, költők és tolvajok hírvivő istene?

<http://kulter.hu>

Sevillai felírat, " PLAZA DE ESPAÑA"

A
A
A
A
A
A
A
A

**szegény dolgozik
gazdag kizsákmányolja
katona megvédi mindkettőjüket
Az adófizető fizet mind hármójukért
munkakerülő pihen mind a négyük
helyett
részezes iszik mind az öt helyett
bankár átveri mind a hatot
Az ügyvéd becsapja mind a hetet
Az orvos megöli mind a nyolcat
sírásó mind a kilencet betakarja földdel**

A politikus pedig mind a tíznek a nyakán élősködik...

Rabindranath Tagore:

Áldozati énekek

26.

Jött s leült mellém, de én nem ébredtem fel.
Ó, micsoda átkos mély álom volt az, én, szerencsétlen!
Jött, mikor az éjszaka csendes volt, hárfája a kezében, s
álmom visszhangozta melódiáit.
Ó, jaj, mért hogy ily módon kárba vesztek összes éjjeleim?
Mért hogy soha színről színre nem láthatom őt, ki leheletével
álmaimat érinti?

Rabindranath Tagore 1941-ben, nyolcvanéves korában halt meg Kalkuttában. Gazdag értelmiségi családból származott, amelyben hagyomány volt az angolbarátság és a régi indiai vallásnak az európai kultúrával való ötvözési kísérlete.

Tagore a régi szanszkrit *Upanisadokon* és a *Biblián* nevelkedett.

1912. évi angliai útja alkalmával az eredeti bengáli nyelvről angolra fordítja *Gitándzsali* (Áldozati énekek) című verseskötetét.

Ezért az alkotásáért Yeats javaslatára irodalmi *Nobel-díjjal* tüntették ki (1913). Lírája a szépség misztikus házassága a

valósággal. (Világirodalmi Kisenciklopédia)

A magyar fordítás hűen és költőien tolmácsolja az angol szöveget (Szentirmay Gizella, 1920)

Mácz István

Isten (és) az Igazság, a Jóság, a Szépség

Epilógus

Igazság, jóság, szépség,
tiszteljük, akarjuk, szeretjük,
bár érezzük:
amit elérünk, az mind rész csupán,
töredék az *Egészből*.
(Ám felfoghatnánk-e mi, véges lények
már most,
véges létünkben az Egészet?)
Akarjuk csak a részeket,
szeressük,
hiszen az Egészből részek,
és töredékükben is ajándékozzák
az EGÉSZET,
mint a kerek ostya
a Végtelen Istent.
Áldozzuk
a rész igazságokban, jóságokban,
áldozzuk a töredék szépségeiben
a személyes és teljes

Igazságot, Jóságot, Szépséget –
AZ ISTENT!
Az igazság fényében, a jóság erejével,
a szépség szárnyain
SZÁLLJUNK FELÉJE!

Isten sohasem téved

Egyszer történt egy hajótörés, amit csak egy ember élt túl. Őt a víz egy lakatlan sziget partjára vetette. Azon imádkozott nap mint nap, hogy jöjjön és mentse meg valaki. Mindennap kémlelte a horizontot, hátha meglát egy hajót, ami megmentheti, de hiába. Végül, beletörődve sorsába, épített magának egy kis kunyhót a szigeten. Aztán egy napon, amikor elment halászni, hogy legyen aznapra is mit ennie, szörnyű dologra ért vissza. Az egész kunyhó lángokban állt! Teljesen elégett, úgy, hogy csak hamu maradt belőle. A hajótörött teljesen elkeseredett. Nemcsak hogy hajótörést szenvedett, de mire beletörődött sorsába és épített magának egy kis zárt menedéket, az is oda lett. "Hogy tehetted ezt velem Istenem? Mivel érdemeltem ki ezt a rosszat? Pedig már kezdtem megbarátkozni az egyedüllét gondolatával, és olyan jól éreztem magam ebben a kis kunyhóban, miért kellett ezt is elvinned tőlem?" - kiáltott Istenhez. Másnap kora reggel, amikor kisírt szemét kinyitotta, arra ébredt, hogy kiköt egy hajó. Nem hitt a szemének! Amikor felszállt a hajóra megkérdezte a kapitányt, hogy honnan tudták, hogy ő ott van. "Abból a nagy füstből, amit csináltál. Abból láttuk, hogy van itt valaki a lakatlan szigeten." - felelte a kapitány. Az ember életében vannak olyan időszakok, amikor mindent elveszettnek érez, mert annyi rossz dolog történik vele. De az életnek minden negatív történésre van egy pozitív válasza! (ismeretlen szerző)

A kút és a szamár tanmeséje

Egy nap a paraszt szamara beleesett a kútba. Az állat órákon át szánalmasan bögött, miközben a paraszt megpróbált rájönni mit is tehetne. Végül úgy döntött, hogy az állat már öreg és a kutat úgysis ideje már betemetni; nem éri meg kihúzni az öreg szamarat.

Áthívta a szomszédjait, hogy segítsenek. Mindegyik lapátot fogott és elkezdtek földet lapátolni a kútba. A szamár megértette, mi történik és először rémisztően üvöltött. Aztán, mindenki csodálatára, megnyugodott. Pár lapáttal később a paraszt lenézett a kútba. Meglepetten látta, hogy minden lapátnyi föld után a szamár valami csodálatosat csinál. Lerázza magáról a földet és egy lépéssel, feljebb mászik. Ahogy a paraszt és a szomszédai tovább lapátolták a földet a szamárra, lerázta magáról és egyre feljebb mászott. Hamarosan mindenki ámult, ahogy a szamár átlépett a kút peremén és boldogan elsétált!

Az élet minden fajta szemetet és földet fog rád lapátolni. A kútból kimászás trükkje, hogy lerázd magadról és tegyél egy lépést. Minden probléma csak egy lehetőség a továbblépésre. Bármilyen problémából van kiút, ha nem adod fel, nem állsz meg! Rázd meg magad és lépj egyet feljebb.

Ne bántsd a magyar szellemet és alkotóerőt, mert önmagadat és Európát is megfosztod egy szebb jövő lehetőségétől!

A Magyar Irodalmi Hírlevelet szerkeszti: Fenyvesi Miklós

<http://irodalmihirlevel.freewb.hu/>

Terjeszti a Kárpáti Harsona

<http://www.karpatiharsona.info>